

Дзвоник

№71

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 4 рік видання, лютий, 2012 рік

Dzbonuk (Clopotel)

№ 71 2012 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над **Dzbonukem** працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzbonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Dzbonuk завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Іван ФРАНКО

Дивувалась зима...

Дивувалась зима

Чом се тають сніги,

Чом леди присли всі

На широкій ріці?

Дивувалась зима:

Чом так слабне вона,

Де той легіт бересь,

Що теплом пронима?

Дивувалась зима:

Як се скріпла земля

Наливаєсь теплом,

Оживає щодня?

Дивувалась зима:

Як посміли над сніг

Проклюнутись квітки

Запахущі, дрібні?

І дунула на них

Вітром з уст ледяних,

І пластом почала

Сніг метати на них.

Похилились квітки,

Посумніли, замклись;

Шура-бура пройшла –

Вони знов піднялись.

І найдужче над тим

Дивувалась зима,

Що на цвіт той дрібний

В неї сили нема.

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

XX

Петрусь довго й важко приходив до себе, не знаходячи в собі снаги розсіяти надокучливі розбурхані сумніви, що набридливо коловоротились в душі, боляче розшарпуючи її навсебіч, породжуючи знову й знову такі ж сум'ятливі й сумбурні. В душі було скрушно й сумно. І він труднувато виборсувався з того маркітливого стану, що опосів так на в'язливо усього його. Десять далеко, вирінаючи наче із оддавної пам'яті, інколи бризкала крихітна просвітна іскрина, черкаючи його тям, та тільки на хвилюку-дві. Тоді він в закутині свідомості, її піддонні, вловлював отой нутрянний розпачливий скрик, що напучував його зібратися силами і викрунутись з цієї очманілості. І він став чалити їх, збирати довкруг рятівної потуги, силкуючись дійти розсудливої тямі і вийти на надійну ясноту.

– Вже, синку, все. Досить гірчити та розвереджувати душу. Полегші так нам не знайти, – долинула наче з густого туману ветха голосина до Петрусевої тямі. І вже довго йому оговтуватись не довелося, бо невдовзі, через хвилину-дві, уже чіткіше почулося:

– Пора, хлопче, пора, бо вечоріє, – і вже Петрусь втямив чіткіше Павутинчині слова.

Його щось наче осінило враз і він щиро зрадів, начебто тільки що добре викупався в рідній річці, сполоснувши з душі всю томлячу тяжбу, що досі висіла над ним безрозсудною суєтою, яку годі було розвіяти, аби вийти із остогидлої глухомані. І ось нарешті дихнуло на нього гіркуватою настояною на осінньому опало-

му листі свіжістю, і Петрусь щиро засподівався, що вона витравить із нього назбирану зневіру і вселить мудру розвагу й надію.

– Розкис я вкрай, – мляво, не піднімаючи голови, наче виправдовуючись, мовив із гіркотою в голосі Петрусь. – А в чому причина – сам не дотумкаю.

І глянув винувато на Павутинку. Довкілля було вщерть залито тишею. І на душі лагідніло і тихло.

– Не суєтись, козаче, й не гризи собі душу. Згодом все владнається, – заспокоювала Павутинка Петруся. – А з нас з тобою ще будуть люди. Ніщо не втрачено, а навпаки...

– Себто як? – не то запитав, не то засумнівався Петрусь, глянувши на Павутинку.

– А отак... Просто собі так. Як говорять – поживемо – побачимо. А нищити собі душу власноруч не годиться,

бо це теж, як говорять, гріх. Треба спочатку усе, що з нами трапляється, добре зрозуміти. Себто набратися розуму й досвіду. А розуму, як я втямила, тобі не позичати. Ти кмітливий, догадливий, хапаєш з першого слова. А це непогано.

– Хіба я знаю..? Це ви все наперед відаєте. Ви – наче всевидюче око.

– Ти це казок начитався.

– Вони мені подобаються. Навіть дуже. І батько з охотою розказував їх.

– Бач, я не помилилась. Вгадала.

– Ні, не вгадали. Ви все знаєте.

– Може, й знаю. Гарзд, але вже час в дорогу.

– Знову?

– А що ж... Така вже нам осіння пора випала. З грибами...

Ірина МОЙСЕЙ

Кому потрібний сніг?

За вікном гуляла хурделиця, жбурляючи пригорщі снігу, який постукував у шибки, мов дрібні камінці. А в теплій, затишній кімнаті Катруся лежала в ліжку і, надувши губки та переплівши руки на грудях, всім своїм виглядом демонструвала досаду. Вона навіть не могла слухати казку, яку бабуся читала їй на ніч, так її дратувала ота сніговиця, через яку вона сьогодні не пішла гуляти. Цілий день пронудилася в хаті. Погралася з ляльками, трохи малювала, подивилася мультфільми. Та все це не цікаво. Все це вона робила десятки разів. От надворі зовсім інакше, кожен раз щось нове. Надворі бавитись цікавіше. А сьогодні... «Пропав би той сніг раз і назавжди. Кому він потрібний?..» – спересердя прошепотіла дівчинка, відчуваючи, як її повіки стають важкими і злипаються.

Вранці Катрусю розбудив кволий сонячний промінець зимового сонця. Дівчинка зіскочила з ліжка, метнулася до вікна і, відхиливши фіранку, не повірила очам. «Куди подівся весь сніг? Вчора так сипало цілісінький день... – дивувалась Катруся, оглядаючи сірий пейзаж за вікном. – Ну й добре, що подівся! І щоб більше ніколи не падав!» – в думці побажала дівчинка і, весело підстрибуючи, побігла вмиватись. Сьогодні вона точно піде гуляти!

Коли вийшла надвір, радість почала розсіюватись. Довкола було сіро і сумно. «Зараз знайду собі якусь цікаву забаву», – тшила сама себе Катруся, шукаючи очима по подвір'ю. Під крислатою яблунею край подвір'я щось біліло. «Що це? Невже залишилось трішки снігу?..» Побігла глянути, але недалеко яблуні спинилась. То був не сніг. До сірого стовбура притулився зайчик і... плакав. Катруся знала, що зайчики не плачуть, хіба в казках, які їй читає бабуся, чи батьки. А тут, не те що плаче – ридас. Та коли поміж схлипуванням вуханя дочула: «Ой біда мені, біда!..», аж розгубилася від здивування: «Ще й розмовляє...» Трішки оговтавшись, підійшла ближче:

– Що трапилось, зайчику? Чому ти плачеш, яка біда тобі сталася?

– Сніг пропав, ніде його нема. Ні в лісі, ні в полі, ні тут, у селі. Зовсім пропав, – схлипуючи відповів зайчик і знову заголосив: – Ой біда, біда!..

– Та яка ж це біда? Ну нема снігу, і що? Навіщо тобі той сніг?

– Як навіщо? Хіба ж ти не знаєш, що взимку у нас, зайчиків, шубка стає білою, щоб ми могли від хижаків у снігу ховатись. А тепер снігу нема і мене видно здалека. Будь-коли голодний вовк чи лисиця вглядять і впіймають. Як же мені зиму без снігу пережити?

– Ой, ой, як же нам всім її пережити? – несподівано для Катрусі вступила у розмову яблуня.

– І тобі теж треба снігу? – запитала дівчинка яблуню.

– Не тільки мені, всім рослинам треба. Сніг, мов ковшок, захищає нас від морозу. Якщо його не буде, навіть не знаю, скільки моїх гілочок зможуть навесні віджити. А ще, як не буде снігу, то не буде весняних струмочів. Звідки ми питимемо? Засуха буде...

– Так, так, так, – обізвалася з плоту сорока. – Я от щойно з поля повернулася, а там!.. Мороз під землю пробивається, озимину нищить. Як нема снігу, то й нема кому її вкютати, захистити від морозу.

Ще довго яблуня, зайчик і сорока розповідали дівчинці, як важко доводиться рослинам, звірятам і птахам взимку без снігу. Вона й подумати не могла, що сніг такий важливий, такий потрібний всім.

Увечері Катруся лежала в ліжку. Бабуся читала їй казку, а вона знову не слухала – про своє думала: «Невже це я винувата? Невже це тому, що я побажала, аби сніг пропав, а він образився і кудись подівся, – переживала Катруся. – Я дуже, дуже жалію. Я не знала, що всім буде так скрутно без снігу, – і, заплющивши очі, щиро побажала: – Хай він повернеться...».

– Катрусю, вставай, – розбудила її мама. – Подивись, який гарний ранок.

Дівчинка не розуміла, вона ж щойно заплющила очі, а тут – вже ранок. Не гаячи часу, зіскочила з ліжка, метнулася до вікна, відхилила фіранку, а там, за вікном, – біло-біло. Земля, дерева, хати – все вкутане білою ковдрою.

– Мамо, я піду сьогодні гуляти? – нетерпляче спитала Катруся, милуючись, як виблискує сніг під сонячними променями.

– Звичайно, ось поснідаєш – і підеш. Тато уже й саночки тобі приготував.

Сніг весело зарипав під ногами, коли Катря звернула з розчищеної стежки і подалась до яблуні, що росла край подвір'я. Підійшла, пообдивлялася, але біля яблуні нікого не було, лише дрібні сліди виднілись на снігу. Тоді вона погладила по стовбуру яблуню і спитала:

– Ну як тобі, тепліше?

Яблуня мовчала. Натомість обізвалася з плоту сорока – голосно застрекотала, наче хотіла щось розповісти Катрі, тільки та не розуміла нічого. Дивно, а ще вчора вона розмовляла і з сорокою, і з зайчиком, і навіть з яблункою. Чи, може, їй це все наснилось?

Оксана СЕНАТОВИЧ

Березневий сніг

Хоч земля по-зимовому
Ще одягнута в сніги,
Та у березні додому
Повернулися птахи.

Опустив лелека крила,
Шпак кружляє угорі...
Школа двері відчинила:
– Не журіться, дорогі!

Сонце в хмарах кострубатих,
Мов закутане в кожух.
Ми лелекам на санчатах
Веземо обід на луг.

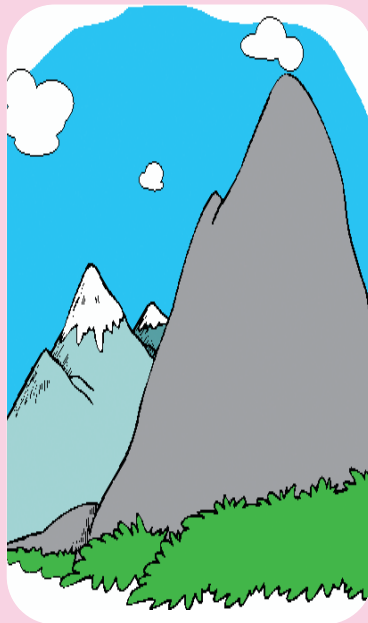
Лиш хвилинку почекати
Я прошу товаришів,
Поки збігаю до хати
По насіння для шпаків.

Ми раділи і сміялись,
Бо з насіння залюбки
Ще до вечора склювали
Березневий сніг шпаки.

Галина МАЛИК

Дивний звір

У хаті в нас
з недавніх пір
завівся дуже дивний звір.
Живе собі
і геть не йде.
А звать його:
не-знаю-де.
Учора,
щойно я заснув,
мої штанці він проковтнув!
Та що там ті одні штанці?!
А кольорові олівці?!
А мій улюблений блокнот?!

А синій зошит мій для нот?!
Хустинок – п'ять!
Шкарпеток – шість!
Він і мене вже скоро з'їсть!
Відстати я його просив.
Цукерки я йому носив.
Усе дарма!
Усе дарма!
Прокинувся –
знов чогось нема!
– Ну годі з мене, – я сказав.
І за порядком стежить став.
В шухляду клав я олівці
і вішав на стілець штанці.
Безладдя
звів я нанівець.
І звірові
прийшов кінець!

Микола ПЕТРЕНКО

Нема роду переводу

За рікою голубою
Три шляхи в Карпати.
Там Свят-вечір з колядою
Вчилися віншувати.

Із-під криги, із-під льоду
Гонить хвиля воду:
Нема роду переводу
Та й не буде зроду!..

Загули мости кленові,
Розцвіли зірничі.
Довкіл столу всі братове,
Біля них сестриці.

Рід великий, край багатий,
Лине пісня з поля:
Будем долі віншувати,
Щоб вродила доля.

Щоб дала нам щастя, вроду
І живлющу воду.
Нема роду переводу
І не буде зроду!

Михайло-Гафія ТРАЙСТА

ГРАМОТНЕ ЯГНЯТКО

*«Заблудилось ягнятко в степах,
Не гляділось, дурненьке, отари.
Біга, мекає, – взяв його страх,
Боляче своїм києм ударив.»*
Олекса СТЕФАНОВИЧ

Вже три весни підряд Степанко першим приносив до школи букет підсніжників і дарував їх вчителці, тому щоранку зиркав крізь вікно, чи там за річкою на горбку під лісочком, танути нарешті сніг, переживав, щоб його не випередив Миколко, чи Василько, бо і вони добре знали прогалини, на яких росли підсніжники.

– Ніччю сніг не тане, – сміялась з нього мати. – Сьогодні, видно, буде сонячний день, а завтра ранком вже можеш іти за своїми підсніжниками.

Насправді день виявився сонячним і наступного ранку Степанко біг підтюпцем до лісу за підсніжниками, тільки не вдалося йому нарвати підсніжників, навіть до лісу добігти, бо повернувся додому несучи на руках, тримайтесь добре, молоді друзі!, малюсіньке білесеньке ягнятко.

– О Господи! – сплеснула руками мати. – Де ти його знайшов?..

– А там під лісом у ямі, з якої бабуся бере глину, коли маже долівку.

– Відпало від отари, але хто в таку раню весну виганяє вівці на пасовись-

ко? – здивувалась мати.

Вони занесли ягнятко до хати, нагодували його молоком, навіть трохи хлібчика потрубило, покуняло в куточку біля пічки, після чого почало собі стрибати по хаті наче посеред пасовиська.

– О дурненьке! – радів Степанчик.

А воно йому у відповідь:

– Ме-е-е...

І так собі Степанко пише домашнє завдання, а ягнятко «трюпа-трюп... цупа-цуп» і «ме-е-е...».

Та було досить того, щоб Степанко вийшов на кілька хвилин надвір, як ягнятко почало «хруп-хруп-хруп... трусь-трусь-тусь» листок із зошита, в якому він писав домашнє завдання.

– Ой-йо-йой! – крикнув Степанко, рятуючи зошит, але вже не було що рятувати.

– Ме-е-е, – відповіло ягнятко.

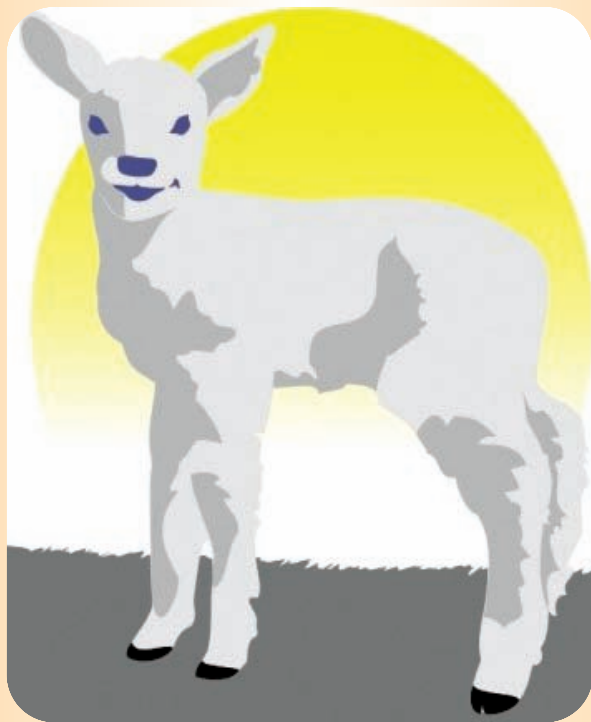
Вечором вуйко Косован, їхній сусід, прийшов за ягнятком.

– Я вигнав вівці не для того щоб паслися, а тільки так, щоб трохи прогулялися, а дурненьке ягнятко скочило в яму, – сказав вуйко.

– Та воно вже не дурненьке, – посмінувся Степанко.

– Як це не дурненьке, – здивувався господар ягнятка.

– А так, воно вже грамотне, бо нагризлося науки з мого зошита.

Інна ЗАІНЧКОВСЬКА

Віршована українська абетка

Фф

Федір фрукти любить.
Вітаміни спожива.
Федір добре знає: фрукти –
Вітамінові продукти.

Чч

Чиста спинка, чисті вушка,
Чистотою сяє хрюшка!
Чисті зубки, чистий хвостик,
Така чиста – можна в гості!

Хх

Хокей – справа мужніх,
Як пісня співа.
Хокей – не для слабих,
І це – не слова.
Отож на воротах
Стоїть не дарма
Хоробрий хлопчина
Хоменко Хома!

Шшш

Шпак шипшину не клює –
Й так здоров'я в нього є,
А цілющий чай з шипшини –
Це здоров'я для людини.

Цц

В цирку всі дивуть люди:
Цап – циркач – це просто чудо!
Він же – цар балансування!
Що то значить – тренування!

Щщ

В Щедрий вечір ми щедрівки
Весело співаєм!
Щастя, радості, здоров'я
Щиро всім бажаєм!

Степан ОЛІЙНИК

«КА», «ВА», «КО» ТА УЧЕНЬ ФЕДЬКО

Широкою вулицею села йшов малий Федько зі школи додому. Йшов помалу, невеселий. Навіть тоді, коли стрічав старших і казав їм «добрий день!» – голови не підводив.

– Чого ти, Федьку, йдеш такий сердитий? – питали зустрічні.

А він нижче голову схиляв та ще й портфелем затулявся. Коли ж до воріт дійшов, коли от-от мали його стріти мама і тато, – Федько не витримав: сильно скривився й заплакав.

– Ти чого, мій синочку? – мовила схвильована мама.

– Може, тебе хто бив? – запитав тато.

Федько покрутив головою, що ні.

– Мабуть, собаки десь налякали, – вгадувала мама.

– Ні, – ледве вимовив Федько.

Дуже тяжко і соромно йому було говорити батькам, чого він плаче.

А річ у тому, що в лівій руці Федька був портфель. А в тому портфелі лежав зошит. А в тому зошиті на шостій сторінці внизу була поставлена олівцем велика двійка. Така велика і важка, що Федько ледве доніс її додому.

Він звик завжди радувати і тата, і маму. І хіба легко йому було тепер показувати отой зошит!

– У мене... – почав він, але щось так стиснуло горло, що говорити далі не міг,

лише підняв угору два пальці.

– Двійку, значить, заробив? – перепитав тато.

А тоді розгорнув разом з Федьком зошита і сказав:

– Ага! Ось де вона, ота плаксива двійка... Ну, що ж, синку, – двійка правильна. Ти ж у кожному рядку недописував слова!

– Я дописував, тату! Всі дописував...

– Не видумуй, – розсердився батько, – глянь ось сюди: «Книж...» є, а «ка» – немає; «коро...» є, а «ва» – немає...

– І «ка», і «ва», і «ко» теж були, татусю! Слово честі, були! – запевняв Федько.

– Та де ж вони поділися? На крилах кудись полетіли, чи що? – розгнівався тато.

– Вони там залишилися, – виправдовувався Федько.

– Де це там, що ти кажеш? – сказав тато.

– Там, на газеті, на газеті на парті залишилися, – пояснив синок. Тато голосно засміявся.

– Ти чуєш, мамо, – гукнув він, – наш синок такий неухажний, що починає писати в зошиті, а закінчує на підстеленій газеті...

Пожартували над Федьком і вдома, і в школі. І це допомогло. Відтоді пише тільки в зошиті і «ка», і «ко» наш малий Федько.

Інна КУЛЬСЬКА

Співаємо про маму

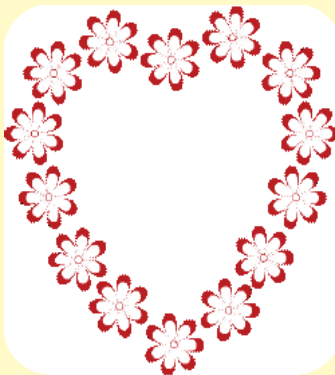
Ти маму нашу рідну
сьогодні привітай,
про маму нашу рідну
ти пісню заспівай.
– Про мою!
– Ні, про мою!
– Про мою і про твою –
про матусь усіх-усіх,
мам чудових, дорогих!
Нас мама любить дуже
і робить все для нас.
І ти про маму, друже,
підклейся повсякчас!
– Про мою!
– Ні, про мою!
– Про мою і про твою –
про матусь усіх-усіх,
мам чудових, дорогих!

Лев КВІТКО

Бабусині руки

Я з бабусею своєю
Дружу давно-давно.
І ми, - скажу вам, - з нею
В усьому заодно.
Така моя бабуся –
Найкраща у житті.
А руки ж у бабусі –
Ну просто золоті!
Вони що хочеш вміють,
Скрізь роблять чудеса:
То місяць щось, то миють,
Подивися – краса!
Так товсто мажуть пінку.
Так щедро сиплять мак.
Працюють без спочинку,
А пестять ніжно так.
І в хаті, і на дворі

Пороблять все як слід.
То чистять щось в коморі,
То варять нам обід.
Як смеркне – тіні дивні
Сплітають на стіні:
Казки такі чарівні
Розказують мені.
А там нічник засвітять,
Щоб спал міцніш онук.
Мабуть, немає в світі
Таких хороших рук!

Іванна САВИЦЬКА

Матінці

Матінко моя єдина!
Ти ж для мене цілий світ!
І хоч я мала дитина,
Хоч мені лиш кілька літ,
Та тебе, матусю мила,
Я кохаю над життя
І бажаю: будь щаслива,
Наче квітка весняна!

Роман ЗАВАДОВИЧ

Молитва за маму

Є в мене найкраща на світі матуся,
За неї до Тебе, Пречиста, молюся.
Молюся устами, молюся серденьком
До Тебе, небесна Ісусова Ненько.
Благаю у Тебе дрібними словами
Опіки та ласки для любої мами.
Пошли їй не скарби, а щастя і долю,
Щоб дні їй минали без смутку, без болю.
Рятуй від недуги матусеньку милу,
Даруй їй здоров'я, рукам подай силу,
Щоб вивела діток у світ та й у люди,
Щоб ними раділа-пишалась усюди.
За це я складаю в молитві долоні
До Тебе, Царице, на соняшнім троні.

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди їжачка Колька Колючки та його вірного друга й однокласника зайчика Косі Вуханя

Частина II

– Нема питань! – одностайно підхопили вчителі.

– Макак Макакович! Біжіть до Дятленка! Хай б'є телеграму-блискавку! – наказав Ведмідь.

– Слухаюсь! – учитель фізкультури підскачив, ухопився за гілку і зник у кроні дуба.

Через якусь хвилину телеграфіст Дятленко вже відстукував носом телеграму з найвищої сосни:

«Всім!.. Всім!.. Всім!.. Звірі і птахи! Земноводні і комахи! Ссавці і плазуни!.. Всі мешканці лісу! Увага! Увага! Увага!.. Несподівано і вкрай загадково зникли школярі. Допоможіть знайти! Особливі прикмети: Хрюша Кабанюк – товстенька, у смугастому платтячку, хвостик бубликом; Раїска Мняю – вушка з китицями, на лівій щоці подряпина; Зіна Бебешко...»

У найвіддаленіші кінці лісу полетіли особливі прикмети зниклих.

І зашумів, зарухався, завирував ліс.

Усі лісові мешканці включилися в пошуки. Шукали і на землі, і в повітрі, і навіть під землею.

Наземними пошуками керував сам директор школи Бурмило Михайлович Ведмідь.

Пошуки у повітрі організували сорока Скрекекулія та сойка Зоя Зойківна.

А підземний загін очолив бригадир прохідників кріт Кротович.

Цілий день вони шукали, увесь ліс про-

чесали, що називається, згори донизу, але дарма. Не було їх – ні на землі, ні у повітрі, ні під землею.

– Ой! – голосила, хитаючись від горя, Пантера Ягуарівна. – Ой, як же я їх любила! Ой, вони ж були мені дорожчі за власних дітей! Ой! Ой! Ой!

– Бідні, бідні дітки.. – розмазував сльози по щоках Бегемот Гіпототамович.

– Такі ж були здібні! Все на льоту хапали! – шморгав хоботом Мамонт Африканович.

– І нащо я їм двійки ставила! – біла себе ногою в груди Жирафа Жирафівна.

Уроки, звичайно, було відмінено.

Після марних пошуків Кося з Кольком сиділи край галявини під дубом, позирали на спорожнілу, оповиту незвичною тишею школу і зітхали. Як усі на світі школярі, вони завжди раділи, коли щось таке траплялося і уроки відмінялись. А тепер чомусь навпаки: їм було сумно і порожньо. І уроки згадувалися з щемливою ніжністю.

– Гей! Гальоу! Слухайте сюди! – почулося раптом десь ізнизу, з землі.

РОЗДІЛ III

– Гей! Гальоу! – знову тоненько, ледь чутно залунало знизу.

Кося й Колько спершу не зрозуміли, хто це їх кличе.

Почали роздивлятися і раптом бачать – з-під торішнього листя визирає

маленький, схожий на гриб, дідок. Якби не голос, вони б і подумали, що то гриб. Кругла, руда, як у гриба, шапка, біла борідка і біла, до п'ят, сорочка. Зелені очі суворо на них мружаться.

– О! – здивовано перезирнулися Кося й Колько. Вони ніколи в житті не бачили таких маленьких дідусів.

– Та нахиліться ближче! – роздратовано заукав дідусь. – Кричу, кричу, а вони... Мені ж важко кричати. А зрушити з місця я не можу.

Справді – ніг не видно, прямо з землі дідусь росте. Кося й Колько нахилилися низько.

– Ой! А ви хто, дідусь?

– «Хто, хто...» Лісовичок Боровичок. Не знаєте?

– Н-не знаємо.

– Ото значить, багато чого ви ще не знаєте. Бо малі та ще й ледарі до того. Лісовичок Боровичок я. Лісу вашого охоронець.

І дідусь гордо виструнчився.

– А-а-а...

– От вам і «а-а-а»... Ви нічого не знаєте, а я все знаю, що у лісі робиться.

– Ой! То, може, ви знаєте, і де наші однокласники поділися?

– Знаю.

Стрепенулися Кося й Колько:

– Ой! Серйозно? То скажіть же!

– «Скажіть-скажіть...» Сказати можна, а потім що? Їх же виручати треба.

– Авжеж! Авжеж!

– А не побоїтесь?

– Ми? – Кося й Колько перезирнулися.

– Та ви ж, ви! А хто? Тільки ви й можете їх виручити. Ніхто більше. Тому я вас і погукав. А то дуже ви мені потрібні були б. Ледарі! – лісовичок Боровичок сердито чмихнув.

Глянули Кося й Колько один на одного. На якусь мить задумались. Хто його зна, що на них чекає. Може, й страшно щось. Може, краще було б і не вплутуватися. Може, й краще, якби вони боягузами були. Безпечніше. Але ж вони уже не боягузи тепер!.. Отже...

(Продовження в наступному номері)

НАРОДНІ ПРИКМЕТИ БЕРЕЗНЯ

* *Погляньте на останні снігові кучугури, якщо поверхня їх шерехата – на врожай, якщо гладка – хліб не вродить.*

* *Закує зозуля на голе дерево – буде неврожай.*

* *Якщо граки прилетіли прямо на гнізда – буде рання весна.*

* *Грак прилетів – скоро сніг зійде.*

* *Граки на гнізда сіли – через три тижні можна сіяти.*

* *Якщо граки прилетіли до середини березня, літо буде мокре, а сніг зійде рано.*

* *Граки згрями над гніздами в'ються: то сядуть, то знову піднімуться – погода зміниться.*

* *Якщо рано відлетіли на північ граки, які зимували в Україні, – бути дружній і повноводній весні.*

* *Якщо гуси високо летять – води буде багато, а якщо низько – мало.*

* *Гуси сидять, поховавши голови під крило, – буде похолодання.*

* *Журавель прилетів – скоро лід зійде.*

* *Чайка з'явилася – незабаром крига рушить.*

* *Голуби розворкотілися – на тепло.*

* *Побачив шпака – знай: весна біля порога.*

* *Ранній приліт шпаків, жайворів та граків – до теплої весни.*

* *Жайворонок з'явився – до тепла, а зяблик – до холоду.*

* *Ранній обліт бджіл – на красну весну.*

* *Качки прилетять гладкі й угодівні – весна буде довга й холодна.*

Сербо-лужницька народна казка

ВІЙНА ЧОТИРИНОГИХ З КРИЛАТИМИ

Це сталося тоді, коли чотириногі та крилаті посварилися між собою і розпочали війну.

Обидва ворожі табори на великих радах обрали собі ватажків та обміркову-вали, як їм воювати.

Птахи послали на розвідку до чотириногих комара, який,

сховавшись під листком, підслухав, що говорилося на їхній раді. Він чув, як лисиця напрошувалася на посаду ватажка й переконливо доводила:

– Коли я підніму довгого пишного хвоста вгору, мов бойове знамено, його бачитиме усе наше військо, і це надихатиме всіх у бою.

Отож і обрали її ватажком.

Тоді лисиця розповіла, як керуватиме боєм.

– Ти, вовче, станеш з правого боку, – звеліла вона, – в ти, ведмедю, – з лівого. А все наше військо стежитиме за моїм хвостом. Поки я хвоста триматиму вгору, значить, справи наші йдуть добре, а коли опушу – справи кепські.

Все це комар розповів птахам.

Орел, обраний за ватажка, негайно розпорядився:

– Ви, комарі, підете у бій першими, гуртом насадайте на ведмедя та вовка, летіть прямо в очі, щоб вони нічого не бачили. А ви, завзяті шершні, налітайте на лисицю, жаліть її і в хвіст, і в живіт.

Коли обидва війська ринулися в бій, комарі блискуче виконали своє завдання. Разом з ними кинулися в атаку й шершні. Коли перший шершень ужалив лисицю у хвіст, вона жалісно заскиглила:

– Ой вовче, друже, якась гаряча куля влучила мені у хвіст!

– Нічого, тримайся, вище піднімай знамено! – гукнув вовк.

Аж тут і другий шершень вжалив лисицю.

– Ой ведмедику, друже, вже друга гаряча куля влучила мені у хвіст! – заплакала вона. – Ой, як мене пече! Ой, не хочу бути ватажком!

– Тримай хвоста вгору! – гримнув на лисицю ведмідь. – Бо інакше все військо загине!

Раптом на неї налетів цілий рій шершнів. Вони жалили і в лапи, і в хвіст, і в живіт.

– Ох, пекучі кулі посипалися на мене, наче вогняний дощ! – заскиглила лисиця. – Пропали ми! Будьте ви ватажками! Не можу я терпіти, не витримаю більше!

Лисиця мерщій підігнала хвоста й чимдуж дременула у куці.

Вовк та ведмідь і собі кинулися навтьоки. Звісно, чотириногі були розбиті вщент і програли війну.

Загадки

Упіймав Івасик рибу,
Але витягнути – мука!
Бо сердита і велика
На гачок зловилась ...
(вжл)III)

Запитав орел в шуліки:
– Де дістати можна ліки?
Цей будинок недалеко,
Називається ... (вжл)III)

Розмотався сам моток
Та й полинув на лужок.
На лужку сів на вербі
І змотався знов собі.
Хто в мішок його зібрав,
За те пальці обсмоктав.
(Бджоли)

Все у зелені довкола:
Пасовище, і поле.
Мчать струмочки до ріки,
Ліплять гнізда ластівки.
І в сороки новина,
Сповіщає всіх вона:
Наближається... (вжл)III)

З какао цукерка ця і з молока,
Буває солодка, буває гірка,
Буває начинка: ізюм чи горіх,
Поділимо плитку велику на всіх!
Якщо запитасмо, навіть в малят,
Усі нам підкажуть, що це...
(орлохот)

Сторінка народознавства

На Олексія кидай сани, бери воза

Межею, коли тепло мало остаточно перебороти холод, вважався день святого Олексія – «чоловіка Божого», що припадає на 30 березня. Найчастіше в народі цей празник називали Теплим Олексою. Якщо ви й нині запитаете в літніх людей, коли має вже бути справжня весна, вони, не задумуючись, скажуть – на Олексі.

Цього дня чекали з особливим нетерпінням. Хлібороби зранку, зодягшись у святкове, вітали один одного з весною й теплом. Хоч особливих релігійних урочистостей і не відзначають, але більшість селян остерігались працювати – «аби не розгнівити весну». Виняток був лише для пасічників. Вони пам'ятали давнє прислів'я: «На Теплому Олексу діставай вулики».

Оскільки бджолярство в Україні віддавна вважалося традиційним промислом, то відповідно існувало безліч обрядових дійств. Найбільше їх припадало на Олексу. Кожен пасічник – хоч би якою була весна – ранньою чи пізньою – вважав за обов'язок неодмінно винести з омшаників вулики. Робилося це з використанням численних молитв і заклинань, які переписувалися від руки.

Крім пасічників, свято Олексі празнували й рибалки. Рано вранці вони йшли до річки і спостерігали, бо ж – «На Теплому Олексі – як мовить прислів'я – шука-риба лід хвостом розбиває». За повір'ям, хижак у цей час вельми кволі, їх можна впіймати голіруч. Але «хто це зробить – тому весь рік не бачити улову», бо «хто не почитає святого Олексія, чоловіка Божого, тому риба на

руку не піде».

Пошанували Теплому Олексу й мисливці. Вони вважали, що в цей день вилазять зі свого лігва ведмеді й ідуть шукати поживи. Найбільше хижакі полюбляють медові припаси (пам'ятаєте приказку: «Як вели ведмедя до меду, то вуха урвали, а як тягли від меду, то урвали й хвіст»). На Олексія, вважалося, переселяються лисиці зі старих нір у нові. Протягом трьох днів вони начебто сліпі й глухі – «ходять, як у мариві: їм, бач, кури сняться». Тому мисливці сподівалися на легку здобич.

Кожне березневе свято пов'язане з тим чи тим видом птахів. Не обійдено й Теплому Олексу. Одне з прислів'їв рече: «На святого Олексія крук купається». За повір'ям, ця птаха, скупавши своїх діточок, відпускає їх у самостійне життя, благословляючи, щоб вони чесно жили – «аби крук крукові очі не довбав». Окрім того, на Олексія намагалися затримати журавлів. Саме під цю пору вони вертаються з вирію. Щоб птахи не летіли далі, а оселялися в селі, вчиняли, переважно дівчора, забавні обряди. В одних випадках, помітивши журавлиний ключ, кидали долі червоного пояса, приспівуючи:

– Колесом, колесом, / Над червоним поясом.

Або:

– Журавлі, журавлі, колесом, колесом, /
Ваші діти за лісом, за лісом!

Вірили, що птахи, зробивши кілька кругів, далі не полетять.

На честь Теплому Олексія – чоловіка, що мандрував по світах і спізнав нелегкого життя, – в народі були складені перекази й пісні.

І граємося, і вчилися!

Ми ліпили діда з снігу

(Спостереження ознак природи у період переходу із зимової пори року у весняну пору)

1. Уважно прочитайте (прослухайте) віршик «Ми ліпили діда з снігу» і розгляньте рисунки, що справа. Який зв'язок між віршем і рисунками?

Ми ліпили діда з снігу

Ми ліпили діда з снігу,
Доки вечір наступив.
Моркву замість носа діду
Брат червоненьку
встромив.

У рот тикнув йому люльку,
Шарфом шию обгорнув, –
Добре буде у ніч люту,
Хоч який би мороз був!
Вранці сонце, ясне сонце
Глянуло до нас в віконце, –
Ми – надвір! Що діється?
Сонце гріє, усміхається,
А як в спину припече,
З діда скрізь вода тече,
Він увесь уже змарнів,
Його тіло з снігу – тане,
Хоч як би він не жалів, –
З нього лиш калюжа стане.

2. Яка погода була того дня, коли діти ліпили діда зі снігу? Судячи по тому, що був ще сніг і було холодно, чи можна уважати, що це ще була зима? Чи знаєте ви, які місяці охоплює зимова пора року? (грудень, січень, лютий)

3. Якщо другого дня загірло сонце, почало припікати, то це означало б, що вже настала весна, а чи останні дні

зими (наприкінці лютого або на початку березня) почали теплішати, що означало б, що наближається весна, яка настає із серединою березня?

4. Згідно з календарем, тепер у вас ще зима? А погода яка у вас – ще зимова, чи вже більше нагадує весну? По яких ознаках природи це видно? Ще холодно чи вже теплуватого? Ще сніжить чи вже паде дощ? Дні ще похмурі чи більш сонячні?)

5. Яким виглядав сніговий дід першого дня?

6. Як змінився його вигляд другого, сонячного теплого дня? Чому його обличчя змарніло, а снігове тіло почало танути?

7. Чи видно з вигляду обличчя дітей, що зміна снігового діда для них є чимось несподіваним і тривожним, може, сумним? Чи їм жаль, що сніговий дід тане, по суті, на їх очах зникає-вмирає, ніби прощаючись з ними?

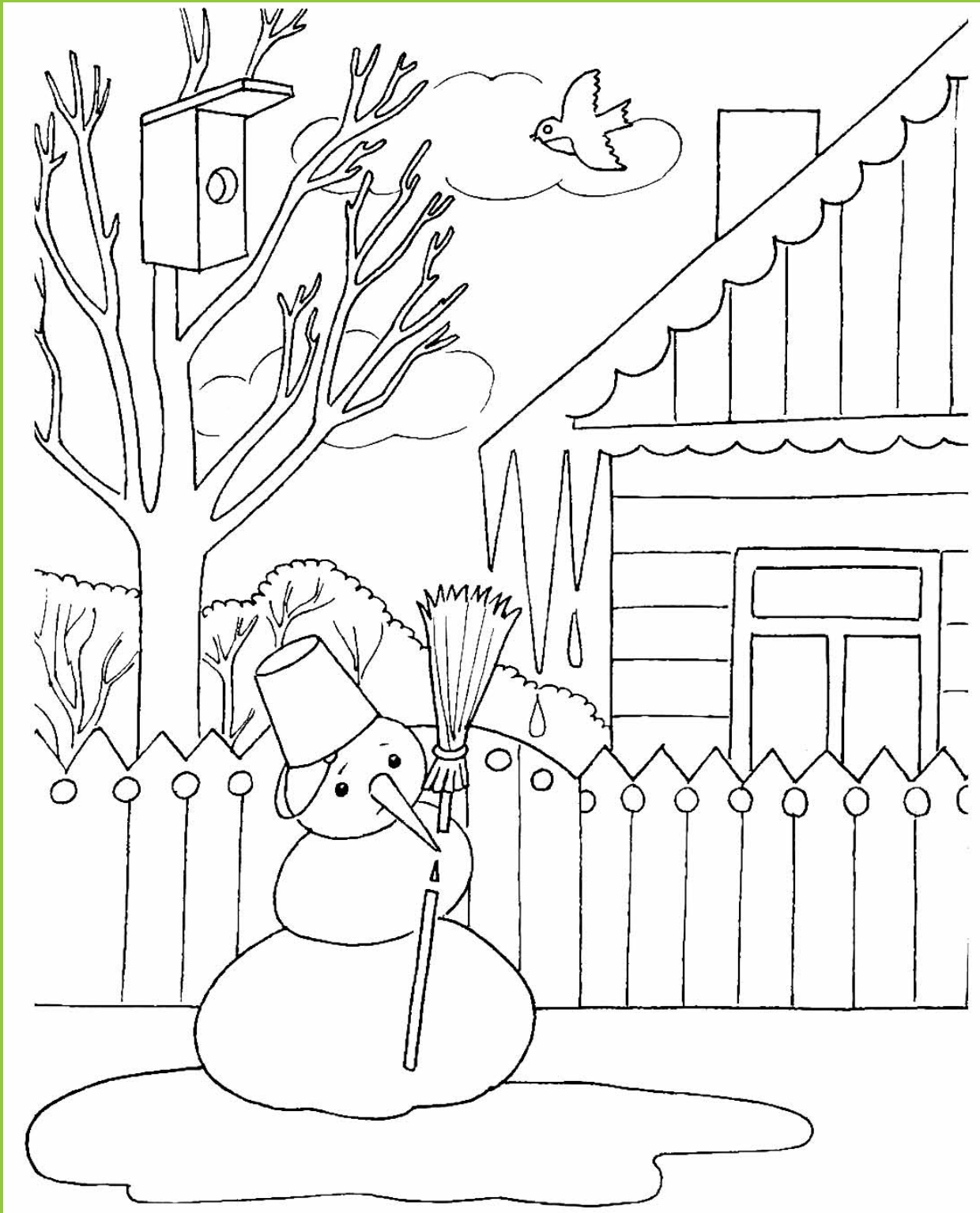
8. Розмалуйте рисунки відповідними кольорами і за допомогою їх розповіжте зимову пригороду із сніговим дідом.

Подав І. Ребошанка

Розмаляю сторінку

Сьогодні в мамі свято

Музика М.ВЕДМЕДЕРІ

Пожвавлено

Слова В.КЛЕНЦА

Хлоп - чи - на я зав - зя - тий, до лі - но - щів не -
год - ні в ма - ми свя - то: я ха - ту за - ме -
звик. у - сі про ме - не ка - жуть: - хо - ро - ший по - міч -
ту, а по - тім дам по - ї - сти со - бач - ці і ко -
ник. Сьо - ту. Це ж бо свя - то бе - рез - не - ве,
ту. Свя - то на - ших лю - бих мам. Хай ма - ту - ся від - по - чи - не -
Для повтору
Все - зро - лю - сьо - год - ні сам. год - ні сам. Приб

Хлопчина я завзятий,
До лінощів не звик.
Усі про мене кажуть:
– Хороший помічник.

Це ж бо свято березневе,
Свято наших любих мам.
Хай матуся відпочине –
Все зроблю сьогодні сам.

Всміхається матуся,
Як сонце весняне:
– Спасибі, любий синку,
Порадував мене.

Сьогодні в мамі свято:
Я хату замету,
А потім дам поїсти
Собачці і коту.

Приспів:

Прибрав гарненько в хаті,
З Дружком пішов у ліс,
Для нашої матусі
Я пролісків приніс.

Приспів.

Зроби власними руками!

Кошик для подарунка

Давайте зробимо з картону й гофрованого паперу ось такий гарний кошик. У нього можна буде покласти будь-який подарунок для вашої мами, бабусі чи вчительки: підсніжники, цукерки, або навіть піднести в ньому солодкий десерт.

Необхідні матеріали: кольоровий картон, гофрований папір, зелена тасьма «змійка», нитки, тонка зелена стрічка, дрiт, клей, ножиці.

Як робимо:

1. З гофрованого паперу червоного кольору вирізати довгу смужку довжиною приблизно 50 см, а шириною 11 см.

Ниткою й голкою акуратно зшити, щоб вийшла ось така зібрана смужка (див. малюнок).

2. Із картону червоного кольору вирізати заготовку кошика, як показано на малюнку.

3. За допомогою клею склеюємо її, всередину приклеюємо зібрану смужку з крепового паперу.

4. Із тасьми-змійки робимо ручку бажаної довжини. Для цього

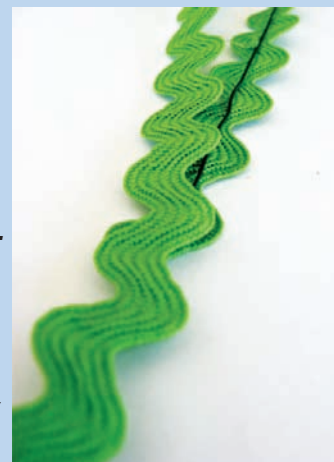
відріжемо 2 однакові смужки, всередину покладемо дрiт і склеїмо їх. Перегніть ручку і приклейте до внутрішньої частини корзини з кожної сторони. 5. Із картону червоного кольору виріжемо більший

за основу кошика круг, краї акуратно обріжемо у вигляді квіточки. Приклеїмо його до нижньої частини корзини.

6. Зеленою стрічкою обв'яжіть кошик бантиком.

Тепер вам залишилося лише покласти в кошик ваш сюрприз і подарунок на 8 Березня готовий!

Переклад з рос Л. Дорош

Цікаво знати!

Що таке падаючі зірки

Інколи небом пролітає світла точка. Здається, це впала зірка. Але зорі ніколи не падають, а споконвіку залишаються на своїх місцях.

Падаючі зорі – це зовсім не зорі. Це спалахи високо в земній атмосфері. Вони створюються маленькими піщинками й камінцями, що влітають із космічного простору. Ці піщинки рухаються з великими швидкостями й тому розігріваються від тертя об повітря.

Падаючі зорі спалахують вище гір і хмарин, вище, ніж літають літаки й піднімаються стратостати, але нижче, ніж літають штучні супутники Землі й світить полярне сяйво.

Б. Левін, Л. Радлова

Чому місяць – скибочкою?

Усі небесні тіла – величезні кулі. Тому Сонце завжди видно круглим.

А Місяць чомусь тільки інколи круглий, а частіше – скибочкою. Куди ж поділася інша частина Місяця? Хто її з'їдає?

Подивіться на матову кулю вуличного ліхтаря. Звідки на нього не дивись, він однаково круглий. Тому він – ліхтар. Він сам світиться, як Сонце.

А от кам'яна куля на паркані сама не світиться. Вона освітлена ліхтарем, і

освітлена тільки з одного боку.

Тепер подивіться на цю кам'яну кулю з кімнати крізь освітлену фіранку. Темний бік кулі зараз зовсім не видно.

Видно лише світлу половинку. Лише «скибочку» кулі, схожу на часточку апельсина.

Так відбувається і з Місяцем. Місяць також темна кам'яна куля. Сонце – ліхтар, який освітлює його з одного боку. А крізь блакитне небо просвічує

тільки сліпучо яскраве Сонце та яскраво освітлена Сонцем половинка Місяця. Темна половинка не просвічує. Мутне повітря заважає її бачити. І зірки крізь неї не просвічують. Хоча всі зірки вдень стоять на своїх місцях. Ніхто їх удень не гасить.

Уночі ж повітря в тіні. Сонце його не освітлює. Воно стає вночі прозорим, як фіранка при погашеній лампі.

І тоді крізь нього все видно. Крізь нього починають просвічувати зірки.

Інколи повітря ночами буває особливо чисте, прозоре – ні пилінки, ні хмаринки. Тоді можна побачити найслабші, найменші зірочки. У такі ночі добре видно й темну частину Місяця.

Чому ж Місяць видно по-різному: то цілком, то товстою скибочкою, то тоненькою скибочкою, схожою на серп? Тому що він ходить навколо нас.

П. Клушанцев

Пишаємося нашими дітьми!

Дорогі діти!

Ось і очікувана з нетерпінням весна стукнула у ваше віконце. Сади вкрилися підсніжниками, буйним рясом, бриндушками, а потічки зашуміли весело, перекликаючись із ранніми пташиними голосами. І знову вся природа оживає, оновлюється, наче сповідуючи, що життя і світ вічні. І казка, в яку ви вірите щиро, чарує й далі вашу зацікавленість. Ось у цьому номері ми подаємо кілька малюнків учнів Технологічного ліцею села Рускова, які минулого року взяли участь у II Міжнародному конкурсі «Ілюстрація до народної казки», що відбувся у м. Херсоні в Україні. «Дзвоник» поздоровляє всіх учасників, зичить їм успіхів і доброго натхнення, обіцяючи й далі оприлюднювати на своїх сторінках художні зразки учасників.

Щастя вам! Усім вам зичимо щедрих успіхів з надією, що не перестанете вдосконалювати свої малярські здібності. Щиро, ваш «Дзвоник».

Даріус Бумбар,
11 років

Христина Дрозд,
14 років

Деніса Таут,
11 років

Доріс Тівадар,
10 років